

ПРИКАЗИ

DISPLAYS

Приказ за примљен: 30.11.2023. године
Приказ прихваћен: 08.12..2023. године

ПРИКАЗ ОКРУГЛОГ СТОЛА „НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ – СТАЊЕ, ИЗАЗОВИ, МОГУЋЕ РЈЕШЕЊА“

Др Николина Грбић Павловић¹

Дана 24.11.2023. године са почетком у 10,00 часова у просторијама Управе за полицијско образовање, а поводом обиљежавања 16 дана активизма против насиља над женама и дјевојчицама одржан је Округли сто под називом „Насиље у породици – стање, изазови, могућа рјешења“.

Округли сто отворили су министар унутрашњих послова Републике Српске др Синиша Каран и директор полиције Синиша Кострешевић.

На Округлом столу изложена су два уводна излагања, као и 16 тема. Излагачи су били представници Управе за полицијско образовање, представници Министарства породице, омладине и спорта, Министарства правде, Гендер центра Владе Републике Српске, Округлог јавног тужилаштва Бања Лука, Основног суда у Бањој Луци, Факултета безбједносних наука, центара за социјални рад и Фондације удружене жене Бања Лука. Округлом столу је присуствовало преко 40 учесника.

У свом уводном излагању министар унутрашњих послова др Синиша Каран истакао је да је Република Српска направила велики корак нормативно регулишући сваки облик насиља у породици као кривично дјело. На тај начин, али и кампањама које се реализују дуже вријеме, жртве се оснажују да пријаве насиље у породици, али и да вјерују у полицију. *„Зато имамо пораст ових кривичних дјела. Радимо много на томе да жртва има повјерења у полицију, јер је код њих страх од насилника велики. Обученост и едукованост полиције за поступање у случајевима насиља у породици је веома важна, те смо и у Средњу школу унутрашњих послова, као обавезан, увели посебан предмет Насиље у породици, вршњачко насиље и маљетничка делинквенција.“*

¹ Министарство унутрашњих послова Републике Српске, имејл: grbicpavlovic.nikolina@mup.vladars.rs

Помоћник министра за породицу Министарства породице, омладине и спорта Републике Српске мр Јелена Куртиновић подсетила је да је Влада Републике Српске у октобру донијела нови Нацрт закона против насиља у породици и над женама којим се утврђују боља права жртава и дефинишу односи у мултисекторском смислу. „Циљ је да се на квалитетнији и бољи начин приступи превенцији, помоћи и заштити жртава и дефинишу односи у мултисекторском смислу“. Куртиновићева је упозорила да је број насиља у породици у експанзији те истакла да то представља аларм за цијело друштво да се активира и системски приступи рјешавању овог проблема.

Најважнији закључци са Округлог стола су:

- насиље у породици је један од облика родно заснованог насиља и као глобални феномен најчешће погађа жене и дјевојчице широм планете, у свим државама и културама, без обзира на друштвено уређење, религију, вриједности и ставове;
- насиље у породици је вишедимензионални друштвени проблем који се дефинише преко својих појединих манифестација и њихове етиологије и као такав тешко крши уживање људских права;
- насиље у породици у нашем друштву не представља приватни, већ друштвени проблем;
- облици испољавања насиља у породици су: физичко, психолошко, вербално, сексуално и економско насиље. У посљедње вријеме посебно се издваја и прогањање (*stalking*), као и стварно или виртуелно лишавање слободе, што су, у ствари, форме које се могу сврстати у претходно поменуте категорије насиља;
- догађаји у Републици Српској (али и Босни и Херцеговини) о којима је у посљедње вријеме и медијски извјештавано, а у којима су жене убијене од стране својих партнера су веома забрињавајући. У глобалу, 30% жена доживљава физичко или сексуално насиље од стране интимног партнера током свог живота;²
- најважнији међународни документ који се односи директно на проблематику насиља у породици, а који је Босна и Херцеговина у новембру 2013. године ратификовала, јесте *Конвенција о спречавању и сузбијању насиља над женама и насиља у породици*, односно тзв. *Истанбулска конвенција*. У односу на препоруке овог међународног документа Република Српска је уложила значајне напоре када је у питању област насиља у породици. Тако је *Измјенама Закона о заштити од насиља у породици у Републици Српској* које су донесене 2019. године и са чијом примјеном се почело од маја 2020. го-

² World Health Organization (2013), *Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*.

дине, прописано да је свако насиље у породици искључиво кривично дјело. Поред тога, уведено је неколико значајних новина, од којих је можда најважнија процјена ризика код учиниоца насиља у породици од стране полицијских службеника. У складу са прописаним законским обавезама Министарство унутрашњих послова Републике Српске је донијело *Правилник о поступку и начину спровођења процјене ризика*, те је донесен и усвојен нови наставни план и програм под називом „*Специјалистичка обука за рад на предметима насиља у породици*“. Значајан број полицијских службеника завршио је поменуту обуку;

- рјешавању проблема насиља у породици мора се мултисекторски приступити, на начин да сви субјекти заштите морају бити проактивни и координирани што ће допринијети бољем и ефикаснијем реаговању у случајевима насиља у породици;
- полиција, правосудне институције, здравствена и социјална служба, као и невладин сектор треба да раде заједно на идентификацији жена са посебно високим ризиком, попут оних које су се претходно суочиле са насиљем у породици;
- од изузетног значаја јесте и медијска подршка оваквим акцијама, као и правилно извјештавање о догађајима у области насиља над женама и дјевојчицама;
- доказивање и документовање кривичног дјела насиље у породици мора да обухвати све друге мјере и радње, а не да се ослања само на изјаву жртве (ради чега најчешће долази до обустава поступка);
- у наредном периоду потребно је изнаћи системски модел хитног поступања у случајевима насиља у породици од момента пријаве до изрицање пресуде;
- социјалне службе треба да пруже максималну заштиту свим жртвама од момента пријављивања насиља у породици до завршетка поступка;
- донијети локалне протоколе о сарадњи и поиступању у случајевима насиља у породици и према женама у свим ЈЛС;
- успоставити и оснаживати локалне мултидисциплинарне тимове;
- повећати улогу локалних власти, јер оне имају мандат и могућност значајнијег ангажмана и анимирања субјеката заштите на бољу међусобну сарадњу имајући у виду да су оснивачи највећег броја институција;
- у оквирима сваког субјекта заштите радити на подизању сензибилитета руководиоца, са циљем да се обезбиједи континуитет рада професионалаца укључених у рад координационог тијела и локалног стручног тима;

- спровођење едукација о раном откривању насиља и процјени ризика, како за полицију, тако и за друге субјекте заштите;
- континуираним обукама и стручним усавршавањем свих субјеката заштите радити на јачању личне и професионалне одговорности сваког професионалца;
- радити на програмима превентивног рада са родитељима и дјецом;
- превентивно дјеловати кроз медијске кампање;
- организовати едукацију дјете школског узраста путем акредитованих програма;
- јачати сарадњу са организацијама које воде сигурне куће;
- радити на проналажењу алтернативних модела смјештаја жртава насиља у породици и према женама који би био приступачнији за локалну заједницу, како би заштита жртава постала брига и дио система.